

# Väike inglise-eesti jalgrattaspordisõnastik

## Kati Coleman

Käesolev jalgrattaspordisõnastik valmis Tartu Ülikooli kirjaliku tõlke eriala magistriprojektina. Sõnastiku valmimist toetas Tartu Ülikooli Sihtasutus.

Jalgrattaspordisõnastik on mõeldud eelkõige professionaalsel tasemel rattaspordiga seotud inimestele – kohtunikele, treeneritele, võistluste korraldajatele ja ratturitele. Sõnastik on koostatud Rahvusvahelise Jalgratturite Liidu ja Eesti Jalgratturite Liidu juhenditele ja reeglitele tuginedes, aga sisaldab sellele lisaks ka palju slängisõnavara. Jalgrattaspordisõnavara koguti neljalt rattasõidualalt, mis on olümpiamängude kavas: maantee sõit, maastikusõit, trekisõit ja BMX-kross. Sõnastiku põhiosa on inglise-eesti suunaline, millele järgneb eesti-inglise suunaline indeks.

1. Sõnastikukirjed on esitatud ingliskeelsete terminite järgi lihttähestikulises järjekorras.
2. Kõige esimene sõna on põhitermin. Põhiterminiteks on valitud eelkõige UCI materjalidest leitud ja enamkasutatavad terminid.
3. Põhitermini taga esitatakse kõik sünonüümid, need eraldatakse komadega.
4. Sünonüümid asuvad samuti oma tähestikujärgsel kohal ja nende juurest juhatatakse põhitermini juurde.
5. Põhitermini juures antakse ka termini eestikeelsed vasted, mis eraldatakse samuti komaga.
6. Kui termin tähistab mitut mõistet, eraldatakse selle vasted numbritega.
7. Mõiste seletus järgneb eraldi real ja on väiksemas kirjas. Seletuste järel on sulgudes märgitud ka nende allikas.
8. Juhul, kui mõisteseletusi on mitu, eraldatakse need numbritega.
9. Ühe sõna eri vormid esitatakse kokkulangevuse korral eri artiklites ja on sel juhul märgistatud, nt nimisõna (*n*) ja tegusõna (*v*).
10. Sõnastikus tähendab *meeskond* ka *naiskonda*.
11. Eesti-inglise indeksis järgneb terminile number, mille järgi saab ingliskeelsest osast selle vaste otsida.

## Jalgrattaspordisõnastikus kasutatavad märgid ja lühendid

= vaata põhiterminid

[ ] osa, mille võib ka ära jätta

( ) seletuse allikas

*n* noomen, nimisõna

*v* verb, tegusõna

*sl* släng

Parandused ja ettepanekud saatke aadressile [kati154@hotmail.com](mailto:kati154@hotmail.com).

### 3.3. Sõnastik

1. **200 metre line** 200 meetri joon  
vertikaalne valge joon trekil 200 meetrit enne finišijoont, millest arvestatakse sprindi aegu (UCI)
2. **200 metres time trial** 200 meetri sõit  
lendstardiga trekisõit, mis on sprindi kvalifikatsioonivõistlus (JSE)
3. **4X = four cross**
4. **500 metres time trial** 500 meetri sõit  
paigaltstardiga 500 meetri pikkune trekisõit (KC)

## A

5. **abandon** katkestama  
võidusõidu ajal võistlemisest loobuma (DP)
6. **accelerate, attack** v, **launch an attack** kiirendama, ründama  
järsult tempot tõstma, et kaasvõistlejate eest ära sõita (DP)
7. **ankle sock** lühike sokk, kannasokk
8. **artistic cycling** vigursõit  
akrobaatika jalgrattal (UCI)
9. **ascent, climb** *n* tõus
10. **assistance between riders, mutual assistance** 1. võistlejatevaheline abi; 2.  
võistlejatevaheline keelatud abi
11. **assistant commissaire** abikomissar, abikohtunik
12. **attack = accelerate**
13. **autobus = laughing group**
14. **awards ceremony** autasustamine, autasustamistseremoonia

# B

15. **back-peddalling brake, foot brake** jalgpidor
16. **ball bearing** kuullaager
17. **banking** viraaž, kaldkurv  
treki osa, mis on kaldu (KC)
18. **bell ringer** kellakohtunik, kellahelistaja  
treki- ja maanteeõidul kella abil (vahe)finišist teavitaja (ML)
19. **bend** *n*, **curve** *n* kurv
20. **bicycle, bike, cycle** jalgratas, ratas
21. **bicycle motocross = BMX**
22. **bidon = feeding bottle**
23. **bike = bicycle**
24. **blackboard man** tahvlimees *s/*  
võistluste ametnik, kes kirjutab tahvlile võistlejatele vajaliku teabe (KC)
25. **block** *v*, **jam** *v* blokeerima, takistama  
grupi eesotsas aeglaselt sõitma nii, et see vähendab teiste jalgratturite kiirust (DP)
26. **blue band, Cote d'Azur** sinine riba  
lai helesinine neutraaltsoon treki siseküljel peale- ja mahasõidu hõlbustamiseks (JSE)
27. **BMX** 1. **bicycle motocross** BMX, BMX-kross, staadionikross  
spetsiaalsete ratastega sõidetav kross, mis toimub lühikesel väikeste küngaste ja järskude pööretega ringil (UCI)  
2. BMX, trikirattasõit  
3. BMX, trikiratas
28. **bonk** *v*, *s/* pildituks sõitma *s/*  
väsima jõuetustundeni (KC)
29. **bonk bag, musette, shoulder bag** toidukott

30. **bonus sprint = intermediate sprint**
31. **bottle cage** pudelikorv, pudelihoidja
32. **bottom bracket** keskjooks
33. **box [in a rival]** karpi võtma *s/*  
vastasvõistkonda kuuluva ratturi liikumist piirama (ML)
34. **bracket = gear**
35. **brake** *n* pidur
36. **brake** *v* pidurdama
37. **brake cable** piduritross
38. **brake lever** pidurilink
39. **brake shoe** piduriklots
40. **break = break away**
41. **break away** *v*, **break** *v* eest ära sõitma, lahti rebima *s/*
42. **breakaway** *n* 1. eest-ärasõit; 2. jooksikud *s/*
43. **breakdown = mechanical problem**
44. **broom wagon, sag wagon** lõpubuss  
kolonni kõige viimane sõiduk, mis võtab peale võistluse katkestajad (PGC)
45. **bulletin board** teadetetahvel
46. **bunch, field** grupp, punt
47. **bunch finish, field finish** grupifiniš

# C

48. **cadence** pedaalmiskiirus  
võntamise kiirus, mida mõõdetakse pöörete arvuga minutis (KC)
49. **caravan** = **convoy**
50. **chain** kett
51. **chainwheel, sprocket** hammasratas
52. **chase** *v*, **pursuit** *v* jälitama, taga ajama
53. **chaser** jälitaja  
rattur, kes üritab eest ära sõitnutele järele jõuda (IOC)
54. **circuit** ring  
ringikujuline võistluste strass
55. **classic** = **one-day race**
56. **classic race** = **one-day race**
57. **classification, placing** paremusjärjestus
58. **climb** = **ascent**
59. **climber** mägironija *sl*  
tugev mägedesõitja (ML)
60. **col** = **mountain pass**
61. **collusion, crash** *n* kokkupõrge
62. **commissaire** komissar, kohtunik  
UCI või rahvusliku alaliidu määratud ametnik, kelle ülesanne on tagada, et rattavõistlusel järgitaks kehtivaid reegleid (UCI)
63. **commissaires' panel** kohtunikekogu  
kõik ühe võistluse kohtunikud (UCI)

64. **convoy, caravan, motorcade** kolonn, karavan  
kõik saateautod
65. **cornering** nurga läbimine
66. **Cote d'Azure = blue band**
67. **course** rada, trass
68. **covered track = indoor track**
69. **crank** vānt
70. **crash = collision**
71. **criterion** kriteerium, kriteeriumisõit  
mitmeringiline vahefinišitega sõit (JSE)
72. **cross-country criterium = cross-country short circuit**
73. **cross-country marathon, XCM** maastikurattamaraton  
minimaalselt 60 km pikkune maastikurattasõit (EJL)
74. **cross-country Olympic, XCO** maastikuratta olümpiaformaad  
maastikurattasõit, mille raja pikkus on minimaalselt 5 km (EJL)
75. **cross-country point-to-point, XCP** maastikurattaralli  
punktist punkti sõidetav maksimaalselt 60 km pikkune maastikurattasõit (EJL)
76. **cross-country short circuit, XCC, cross-country criterium** maastikurattakross  
maksimaalselt 5 km pikkusel ringil sõidetav maastikurattasõit (EJL)
77. **cross-country stage race, XCS** maastikuratta mitmepäevasõit  
mitmest etapist koosnev maastikurattasõit (KC)
78. **cross-country team relay, XCR** maastikuratta meeskonnasõit  
võistkondlik maastikurattasõit, kus sõidetakse aja peale (KC)
79. **cross-country time trial, XCT** maastikuratta eraldistart  
ühekaupa aja peale sõidetav maastikurattasõit (KC)
80. **crosswind** küljetuul, külgtuul
81. **curve = bend**

82. **cut a corner** nurka lõikama
83. **cycle = bicycle**
84. **cycle-ball** velopall  
jalgrattavõistlus, kus ratastel mängitakse jalgpalli (KC)
85. **cycling shoe** sõiduking, rattaking
86. **cycling stadium, velodrome** velodroom, jalgrattastaadion  
spordirajatis jalgrattaspordi treeninguteks ja võistlusteks, mis koosneb trekist, tribüünist ning abiruumidest sportlaste, treenerite, kohtunike jne tarvis (EJL)
87. **cycling track = track**
88. **cyclo-cross, CC** *cyclo-cross*  
rattavõistlus, mis toimub maastikul ja kus kasutatakse maantee rattatüüpi kergeid õhukeste rehvidega rattaid (DP)

## D

89. **danseuse = pedal out of the saddle**
90. **derailleur** käiguvahetaja
91. **derny** mopeed, mootorjalgratas
92. **descent** 1. langus 2. laskumine
93. **disc wheel = solid wheel**
94. **discipline** võistlusala
95. **disqualification** diskvalifitseerimine
96. **domestique** *sl*, **gregario** *sl* veekandja *sl*  
võistkonna liige, kes töötab esisõitja võidu nimel (DP)
97. **doping** doping

keelatud ainete kasutamine (UCI)

98. **downhill = downhill race**

99. **downhill race, downhill** *n* mäestlaskumine

maastikurattavõistlus, kus ratturid sõidavad kiiruse peale mäest alla (IOC)

100. **draft = slipstream**

101. **drop** *v* maha jätma

102. **drop behind** maha jääma

## E

103. **echelon, paceline, train** *s/l* kolonn, kett *s/l*  
ratturite rivi, kus iga rattur sõidab eelmise tuules (DP)

104. **elimination race** väljalangemissõit  
individuaalne trekisõit, kus igas vahefinišis või iga ringi lõpus langeb välja viimane võistleja (EJL)

105. **eliminary heat, preliminary heat** eelsõit  
sõit trekil, kus otsustakse, kes pääseb järgmisesse sõiduvooru (KC)

106. **escort car = follow vehicle**

107. **event director = organising director**

## F

108. **fall** *n* kukkumine

109. **false start** valestart

110. **feeding bottle, water bottle, bidon** joogipudel

111. **feeding point = feeding station**

112. **feeding station, feeding point, feeding zone** toitlustuspunkt, toitlustusala



koht, kus maanteeõidu- või maastikurattavõistlustel saavad võistlejad süüa ja juua võtta (IOC)

- 113. **feeding zone = feeding station**
- 114. **fainted attack** petterünnak, pettemanööver
- 115. **fencing** piirded, barjäär
- 116. **field = bunch**
- 117. **field finish = bunch finish**
- 118. **final** finaal
- 119. **finish judge, finishing judge** finišikohtunik, lõpukohtunik  
vahe- ja lõpptulemuste ning kõikide paremusjärjestuste eest vastutav kohtunik (UCI)
- 120. **finish line** finišijoon
- 121. **finishing judge = finish judge**
- 122. **flat = puncture**
- 123. **flying start** lendstart  
trekisõidu start, kus aega hakatakse arvestama pärast teatud distantssi, nt pärast ühe neutraalringi läbimist (UCI)
- 124. **follow vehicle, following vehicle, escort car** saateauto
- 125. **following vehicle = follow vehicle**
- 126. **foot brake = back-peddalling brake**
- 127. **fork** kahvel, esihark  
jalgratta osa, mille külge kinnitub esiratas (KC)
- 128. **four cross, 4X** 4-kross  
maastikurattasõit, kus mäestlaskumises võistlevad kõrvuti kolm või neli ratturit (UCI)
- 129. **frame** raam
- 130. **free-wheel** vabajooks, vabakäik

131. **front derailleur** esimene käiguvahetaja

132. **front hub** esirumm, esijooks

133. **front wheel** esiratas

## G

134. **gap** vahe  
distsants kahe grupi või grupi ja eest ära sõitnute vahel (KC)

135. **GC = general classification**

136. **gear, bracket** käik

137. **gear shift lever = gear shifter**

138. **gear shifter, gear shift lever** käiguvahetaja link, käiguvahetaja kang

139. **general classification, GC** üldine paremusjärjestus

140. **grand tour** suur tuur  
üks kolmest kuulsaimast mitmepäevasõidust – Tour de France, Giro d'Italia, Vuelta a España (RBB)

141. **green flag = green pennant**

142. **green pennant, green flag** roheline lipp

143. **gregario = domestique**

144. **gruppetto = laughing group**

## H

145. **half-lap** poolring

146. **half-stage** pooletapp

147. **hand brake** käsipidur

148. **handicap** ede, händikäp  
 1. stardis antav ajaline edumaa  
 2. maantee sõit, kus gruppidele antakse ajaline edumaa vastavalt vanusele, soole, kategooriale jne (RBB)
149. **handlebar** juhtraud, leistung, lenkstang
150. **handlebar extension, stem** juhtraua pikendus
151. **headwind** vastutuul
152. **heat = round**
153. **helmet** rattakiiver, kiiver
154. **holder** kinnihoidja  
 kohtunik, kes hoiab võistlejat stardipukil ja laseb stardihetkel lahti (EJL)
155. **honk = pedal out of the saddle**
156. **hub** rumm, jooks

## I

157. **illegal movement** keelatud manööver
158. **individual classification** individuaalne paremusjärjestus
159. **individual pursuit** individuaalne jälitussõit  
 trekisõit, kus kahest võistlejast võidab see, kes püüab teise kinni või saavutab kiirema aja (UCI)
160. **individual time trial, ITT** eraldistart, temposõit, eraldistardist sõit, eraldistardiga sõit  
 võistlus, kus ratturid stardivad ühekaupa ja sõidavad kindla distantssi aja peale (DP)
161. **indoor track, covered track** sisetrekk
162. **infringement** [reeglite] rikkumine
163. **intermediate sprint, bonus sprint, prime** vahefiniš

164. **ITT = individual time trial**

## J

165. **jam = block**

166. **jersey** rattasärk, võistlussärk, sõidusärk

167. **jury of appeal** apellatsioonikogu, apellatsioonižürii  
kolmest komissarist koosnev kogu, mille ülesanne on nõupidamiste läbiviimine, võistluste jälgimine ja kontroll kohtunike töö üle (JSE)

## K

168. **keirin** *keirin*  
treki grupisprint liider-mopeedi järel (JSE)

169. **kilometre time trial** ühe kilomeetri sõit  
paigaltstardiga trekisõit

## L

170. **lanterne rouge** punane latern  
võistleja, kes on üldises paremusjärjestuses viimane (DP)

171. **lap** *n* ring

172. **lap** *v* ringiga kinni püüdma, ringi pähe tegema *sl*

173. **lap counter** ringilugeja  
1. kohtunik, kes teatab võistluse lõpuni jäänud ringide ja vahefinišite arvu (JSE)  
2. tabloo, millel näidatakse võistluse lõpuni jäänud ringide arvu (ML)

174. **laughing group** *sl*, **autobus** *sl*, **gruppetto** *sl* lõpupunt  
grupp mahajäänud rattureid, kelle eesmärk on lõpetada lubatud aja piires (DP)

175. **launch an attack = accelerate**

176. **lead group, leading group, leading bunch** esigrupp, juhtgrupp

177. **lead out** lahti vedama  
maantee sõidu lõpusprindil võistkonnakaaslase ees sõitma, et aidata viimasel kiirust arendada ja võita (ML)
178. **leader** liider
179. **leader's jersey** liidrisärk  
võistlussärk, mida kannab üldises paremusjärjestuses esimesel kohal olev rattur (UCI)
180. **leading bunch** = **lead group**
181. **leading group** = **lead group**
182. **leggings, leg warmers** säärised
183. **leg warmers** = **leggings**
184. **level crossing** raudteeülesõidukoht
185. **licence** litsents  
võistlustest osavõtja isikuttõendav dokument, mis on kehtiv kõigis UCI liikmesriikides (JSE)

## M

186. **Madison** = **Madison race**
187. **Madison race, Madison madison**, paarispunktisõit  
trekisõit, kus kaheliikmelised võistkonnad võistleavad vahefinišite punktidele (JSE)
188. **marshal** julgestaja, rajaturvaja  
ohutuse tagaja võistlusrajal (KC)
189. **mass start, massed start** ühisstart
190. **mass start race, massed start race** grupisõit, ühisstardist sõit  
võistlus, kus kõik ratturid stardivad ühel ajal (IOC)
191. **massed start** = **mass start**
192. **massed start race** = **mass start race**

193. **measurement line = measuring line**
194. **measuring line, measurement line, pole line** mõõtejoon  
horisontaalne must joon trekil võistluse ametliku distantssi mõõtmiseks (ABC)
195. **mechanical = mechanical problem**
196. **mechanical problem, mechanical *n, sl*, breakdown** rike
197. **moto** eelsõit, moto  
BMX-krossi eelsõit, millest parimate tulemustega sõitjad pääsevad edasi kvalifikatsioonisõitutesse (UCI)
198. **motorcade = convoy**
199. **motor-paced race, motor-pacing** liidrisõit  
ühisstartiga trekisõit kindla aja või distantssi peale, kus iga ratturit veab tema liidermootorratas (RBB)
200. **motor-pacing = motor-paced race**
201. **mountain bike, MTB** maastikuratas, mägiratas, mägijalgratas  
spetsiaalne tugeva konstruktsiooni ja laiade rehvidega ratas maastikul sõitmiseks (KC)
202. **mountain classification** mäefinišite arvestus
203. **mountain pass, col** mäekuru
204. **mountain prime** mäefiniš  
vahefiniš mäel (KC)
205. **MTB = mountain bike**
206. **musette = bonk bag**
207. **mutual assistance = assistance between riders**

## N

208. **national federation** rahvuslik alaliit

209. **national team** rahvusvõistkond  
ratturite võistkond, mille on moodustanud rahvuslik alaliit jalgratturite kodakondsuse alusel (UCI)
210. **neutral lap = neutralised lap**
211. **neutral service vehicle** neutraalse tehnilise abi auto
212. **neutralisation** neutraliseerimine  
võistluse ajutine peatamine (ML)
213. **neutralised lap, neutral lap** neutraalring  
trekisõidu või kriteeriumisõidu ring, mille ajal võistlus ei toimu (UCI)

## O

214. **Olympic sprint** olümpiasprint  
kolmeringiline trekivõistlus kahe kolmeliikmelise võistkonna vahel (JSE)
215. **omnium** *omnium*, treki mitmevõistlus  
trekivõistlus, kus võisteldakse mitmel alal (UCI)
216. **one-day race, single-day race, classic race, classic** ühepäevasõit, klassikaline sõit, klassik *sl*
217. **open-air track = outdoor track**
218. **open race** avatud võistlus  
võistlus, kus ei ole osavõtupiiranguid (ML)
219. **opening ceremony** avamine, avamistseremoonia
220. **organising director, event director, race director** võistluste direktor  
korraldaja, kes vastutab võistluste administratiivküsimuste ja ohutuse eest (PGC)
221. **outdoor track, open-air track** välitrekk
222. **overtake, pass** *v* mööduma, mööda sõitma

## P

223. **paceline** = echelon
224. **pace-maker** = pacer
225. **pacer, pace-maker** liidermootorratas
226. **pack** = peloton
227. **pass** = overtake
228. **pedal** *n* pedaal
229. **pedal** *v* pedaalima
230. **pedal out of the saddle, stand on the pedals, honk *sl*, danseuse *n sl***  
püsti sõitma
231. **peloton, pack** peagrupp  
kõige suurem grupp jalgrattureid võistlusel (KC)
232. **penalty** karistus, trahv
233. **photo-finish** fotofiniš
234. **placing** = classification
235. **points race** punktisõit  
trekisõit, kus võidab vahefinišites kõige rohkem punkte kogunud rattur (UCI)
236. **preliminary heat** = **eliminary heat**
237. **prime** = **intermediate sprint**
238. **professional team, trade team** profivõistkond  
elukutselistest ratturitest koosnev võistkond (KC)
239. **prologue** proloog  
maksimaalselt 8 km pikkune eraldistardiga sõit mitmepäevasõidu esimesel päeval (DP)



240. **pull** *v* vedama  
sõitma grupi ees, säilitades grupi kiirust (IOC)
241. **puncture, flat** *n, sl* tühi kumm *sl*, katkine kumm *sl*
242. **pursuit = chase**
243. **pursuit line** jälitussõidujoon  
vertikaalne punane joon trekil, mis märgib jälitussõitute starti ja finišit (UCI)
244. **pushing** lükkamine  
keelatud manööver, kus üks rattur annab teisele hoogu (KC)

## Q

245. **qualifier** kvalifikatsioonisõit  
BMX-krossi finaalile eelnev sõit (UCI)

## R

246. **race director = organising director**
247. **race headquarters, race office** võistluskeskus
248. **race office = race headquarters**
249. **race radio = radio-tour**
250. **racing glove** sõidukinnas, rattakinnas
251. **racing shorts, riding shorts** rattapüksid, sõidupüksid
252. **radio-tour, race radio** võistluste side, võistluste raadio  
raadioside süsteem teabevahetuseks võistluste ajal (UCI)
253. **rear derailleur** tagumine käiguvahetaja
254. **rear hub** tagarumm, tagajooks
255. **rear wheel** tagaratas

256. **red flag = red pennant**
257. **red pennant, red flag, red triangle** punane lipp
258. **red triangle = red pennant**
259. **relay** 1. teatesõit 2. teatevahetus
260. **repechage** lohutussõit  
trekisõit, kus eelmiste sõitude kaotajad võistlevad võistlusele tagasipääsemise nimel (DP)
261. **riding shorts = racing shorts**
262. **rim [of wheel]** [ratta] põid
263. **road bike** maanteeratas
264. **road race** maantee sõit, tänavasõit
265. **road rash** *s/* kärnad *s/*, maanteemarrastused  
nahavigastused pärast nt asfaldil kukkumist (DP)
266. **rotating paceline** vahetustega sõit kolonnis, karussell *s/*
267. **round, heat** sõit  
üks võistluste osavõistlus (KC)

## S

268. **saddle, seat** sadul
269. **sag wagon = broom wagon**
270. **scatter the bunch, split the bunch** gruppi osadeks vedama, gruppi laiali tõmbama
271. **scratch race** *scratch*  
individuaalne ühisstardist trekisõit kokkulepitud distant sil, kus võidab esimesena finišeerija (EJL)

272. **seat = saddle**
273. **seeding** võistlejate asetamine  
võistlejate eelsõitudel väljavalimine ja edasistesse sõitusesse paigutamine nii, et parimad ratturid konkureeriksid üksteisega (UCI)
274. **shoe cleat** kinga klots  
vahend rattakinga pedaalile kinnitamiseks (KC)
275. **shoulder bag = bonk bag**
276. **single-day race = one-day race**
277. **sit in the bunch** *sl* grupis istuma *sl*
278. **six-day race** kuuepäevasõit  
võistkondlik trekisõit, kus kuue päeva jooksul võisteldakse kokku vähemalt 24 tundi (EJL)
279. **skid = slip**
280. **slip, skid** libisema
281. **slipstream** *v*, **draft** *v* tuules sõitma  
sõitma kaasvõistleja taga, kasutades viimast tuulevarjuna ja säästes nii energiat (IOC)
282. **solid wheel, disc wheel** ketasratas  
ilma kodarateta ratas (KC)
283. **split the bunch = scatter the bunch**
284. **spoke** kodar
285. **sprint** sprint  
1. vahefiniš  
2. lõpuspurt  
3. trekisõit, kus kaks kuni neli võistlejat sõidavad kaks või kolm ringi lõpufiniši võidu peale (UCI)
286. **sprinter** sprinter  
1. tugeva lõpuspurdiga rattur  
2. sprindivõistleja (ML)
287. **sprinters' lane** sprinterikoridor

- ala mõõdujoone ja sprinterijoone vahel trekil (ABC)
288. **sprinters' line** sprinterijoon  
horisontaalne punane joon trekil, mis sprindi ajal eraldab rattureid (ABC)
289. **sprocket = chainwheel**
290. **stage** etapp  
mitmepäevasõidu osa
291. **stage race, tour** mitmepäevasõit, velotuur  
mitmeetapiline võistlus, mis kestab minimaalselt kaks päeva ja kus kokkuvõttes selgitatakse üldine ajaline paremusjärjestus (EJL)
292. **staging area** reastumisala  
ala BMX-krossi stardikünka juures, mis jaguneb koridorideks, kus võistlejad end stardijärjekorda seavad (UCI)
293. **stand on the pedals = pedal out of the saddle**
294. **standing start** paigaltstart  
trekisõidu start, kus sõitu alustatakse stardipukilt (UCI)
295. **standstill, surplace** *sur place*, paigalseis  
trekisõidu sprindis lubatud kohapeal seismine eesmärgiga vastasvõistleja enda ette lasta (ML)
296. **start list = starting protocol**
297. **start sheet = starting protocol**
298. **starter** 1. startija 2. **starting judge** stardikohtunik
299. **starting block** stardipukk
300. **starting gate** stardivärv  
värv, mida kasutatakse BMX-krossi stardis (UCI)
301. **starting hill** stardiküngas  
kõrgem ala, kust antakse BMX-krossi start (UCI)
302. **starting judge = starter**

303. **starting lane** stardikoridor
304. **starting line** stardijoon
305. **starting order** stardijärjekord
306. **starting protocol, start sheet, start list** stardiprotokoll, stardinimekiri  
võistlejate stardijärjekorda määrav dokument, startivate võistlejate nimekiri (KC)
307. **stayer's line** sinine joon  
horisontaalne joon treki keskel, millest ülalpool asuvad ala kasutatakse soojenduse  
tegemiseks ja aeglustamiseks (MEI)
308. **stem = handlebar extension**
309. **summit finish** mäefiniš  
lõpufiniš pärast pikka mäkketõusu (ML)
310. **surplace = standstill**
311. **suspension** võistluskeeld  
olukord, kus ratturil või võistkonnal ei lubata teatud perioodil võistelda (UCI)

## T

312. **tailwind** tagatuul, taganttuul
313. **tandem** 1. tandem  
kahekohaline jalgratas (KC)  
2. tandemisõit  
tandemitel sõidetav trekisõit (EJL)
314. **team** võistkond  
1. ühendus, mis koosneb ratturitest ja neid toetavast personalist ning mille eesmärk on  
jalgrattavõistlustel osalemine (UCI)  
2. ühte esindusse kuuluvad ratturid ühel võistlusel (UCI)
315. **team captain** võistkonna kapten  
võistkonna liige, kes otsustab võidusõidu ajal ratturite taktika üle, tavaliselt kõige  
kogenum rattur (DP)
316. **team classification** võistkondlik paremusjärjestus

317. **team leader** esisõitja  
võistkonna liige, kelle võidu nimel töötab kogu võistkond (DP)
318. **team manager** võistkonna juht, võistkonna direktor
319. **team pursuit** võistkondlik jälitussõit  
trekisõidu ala, kus kahest võistkonnast võidab see, kes püüab teise kinni või saavutab parema aja (UCI)
320. **team sprint** meeskonnasprint  
lühike trekisõit, kus omavahel võistleb korraga kaks võistkonda (UCI)
321. **team time trial** meeskonnasõit  
võistlus, kus võistkonnad stardivad eraldi ja sõidavad kindla distantsi aja peale (DP)
322. **technical delegate** tehniline delegaat  
UCI või rahvusliku alaliidu esindaja võistlusel (ML)
323. **testing station** dopinguproovi võtmise ruum
324. **time bonus** ajaline preemia, preemiasekundid  
preemia, mida võib võita vahefinišites (ML)
325. **time-keeper** ajavõtja, ajamõõtja  
kohtunik, kes mõõdab iga võistleja aega ja arvutab välja keskmise kiiruse (ML)
326. **time trial** eraldistart, temposõit, eraldistardiga sõit, eraldistardist sõit
327. **timing transponder** ajavõtuandur
328. **tour = stage race**
329. **track, cycling track** trekk, velotrekk  
spetsiaalne kaldkurvidega võistlusrada, mis on ümbritsetud barjääriga (JSE)
330. **track bike** trekiratas  
spetsiaalne ühe käigu, vabajooksuta ja piduriteta ratas trekil sõitmiseks (DP)
331. **track cover** treki rajakate
332. **track race** trekisõit

trekil sõidetav rattavõistlus

333. **trade team = professional team**

334. **train = echelon**

335. **trials** traiel, *trial*

jalgrattavõistlus, kus kindlaks määratud ringil tuleb ilma vigadeta takistusi ületada (UCI)

336. **tubular tyre** sisekummita rehvi, õhukummita rehvi

337. **tyre** rehvi

## U

338. **UCI = Union Cycliste International**

339. **UEC = Union Européenne de Cyclisme**

340. **Union Cycliste International**, UCI Rahvusvaheline Jalgratturite Liit, UCI rahvusvaheline jalgrattasportiföderatsioon, mis esindab rahvuslikke jalgrattasportlasi (UCI)

341. **Union Européenne de Cyclisme** Euroopa Jalgratturite Liit, UEC

## V

342. **velodrome = cycling stadium**

## W

343. **warning** hoiatus

344. **water bottle = feeding bottle**

345. **wheel** ratas

346. **wheel change** rattavahetus

347. **win by a wheel's length** rattapikkusega võitma

## **X**

348. **XCC = cross-country short circuit**

349. **XCM = cross-country marathon**

350. **XCO = cross-country Olympic**

351. **XCP = cross-country point-to-point**

352. **XCR = cross-country team relay**

353. **XCS = cross-country stage race**

354. **XCT = cross-country time trial**

## **Y**

355. **yellow flag** kollane lipp



### 3.4. Eesti-inglise indeks

200 meetri joon	1
200 meetri sõit	2
4-kross	128
500 meetri sõit	4
abi, võistlejatevaheline	10
abi, võistlejatevaheline keelatud	10
abikohtunik	11
abikomissar	11
ajaline preemia	324
ajamõõtja	325
ajavõtja	325
ajavõtuandur	327
apellatsioonikogu	167
apellatsioonižürii	167
autasustamine	14
autasustamistseremoonia	14
avamine	219
avamistseremoonia	219
avatud võistlus	218
barjäär	115
blokeerima	25
BMX	27
BMX-kross	27
<i>cyclo-cross</i>	88
diskvalifitseerimine	95
doping	97
dopinguproovi võtmise ruum	323
ede	148
eelsõit	105, 197
eest ära sõitma	41
eest-ärasõit	42
eraldistardiga sõit	160, 326

eraldistardist sõit	160, 326
eraldistart	160, 326
esigrupp	176
esihark	127
esijooks	132
esimene käiguvahetaja	131
esiratas	133
esirumm	132
esisõitja	317
etapp	290
Euroopa Jalgratturite Liit	341
finaal	118
finišijoon	120
finišikohtunik	119
fotofiniš	233
grupifiniš	47
grupis istuma	277
grupisõit	190
grupp	46
hammasratas	51
hoiatus	343
händikäp	148
individuaalne jälitussõit	159
individuaalne paremusjärjestus	158
jalgpidor	15
jalgratas	20
jalgrattastaadion	86
joogipudel	110
jooks	156
jooksikud	42
juhtgrupp	176
juhtraua pikendus	150
juhtraud	149
julgestaja	188

jälitaja	53
jälitama	52
jälitussõidujoon	243
kahvel	127
kaldkurv	17
kannasokk	7
karavan	64
karistus	232
karpi võtma	33
karussell	266
katkestama	5
katkine kumm	241
keelatud manööver	157
<i>keirin</i>	168
kellahelistaja	18
kellakohtunik	18
keskjooks	32
ketasratas	282
kett	50, 103
kiirendama	6
kiiver	153
kinga klots	274
kinnihoidja	154
klassik	216
klassikaline sõit	216
kodar	284
kohtunik	62
kohtunikekogu	63
kokkupõrge	61
kollane lipp	355
kolonn	64, 103
kolonnis vahetustega sõit	266
komissar	62
kriteerium	71

kriteeriumisõit	71
kukkumine	108
kurv	19
kuuepäevasõit	278
kuullaager	16
kvalifikatsioonisõit	245
käiguvahetaja	90
käiguvahetaja kang	138
käiguvahetaja link	138
käik	136
kärnad	265
käsi pidur	147
külgtuul	80
küljetuul	80
langus	92
laskumine	92
leistang	149
lendstart	123
lenkstang	149
libisema	280
liider	178
liidermootorratas	225
liidrisõit	199
liidrisärk	179
litsents	185
lohutussõit	260
lõpubuss	44
lõpukohtunik	119
lõpupunt	174
lühike sokk	7
lökkamine	244
maanteemarrastused	265
maanteeratas	263
maantee sõit	264

maastikuratas	201
maastikuratta eraldistart	79
maastikuratta meeskonnasõit	78
maastikuratta mitmepäevasõit	77
maastikuratta olümpiaformaad	74
maastikurattakross	76
maastikurattamaraton	73
maastikurattaralli	75
<i>madison</i>	187
maha jätkma	101
maha jääma	102
meeskonnasprint	320
meeskonnasõit	321
mitmepäevasõit	291
mootorjalgratas	91
mopeed	91
moto	197
mõõtejoon	194
mäefiniš	204, 309
mäefinišite arvestus	202
mäekuru	203
mäestlaskumine	99
mägijalgratas	201
mägiratas	201
mägironija	59
mööda sõitma	222
mööduma	222
neutraalring	213
neutraalse tehnilise abi auto	211
neutraliseerimine	212
nurga läbimine	65
nurka lõikama	82
olümpiasprint	214
<i>omnium</i>	215

paarispunktisõit	187	
paigalseis	295	
paigaltstart	294	
paremusjärjestus	57	
peagrupp	231	
pedaal	228	
pedaalima	229	
pedaalimiskiirus	48	
pettemanööver		114
petterünnak	114	
pidur	35	
pidurdama	36	
piduriklots	39	
pidurilink	38	
piduritross	37	
piirded	115	
pooletapp	146	
poolring	145	
preemiasekundid	324	
profivõistkond	238	
proloog	239	
pudelihoidja	31	
pudelikorv	31	
punane latern	170	
punane lipp	257	
punktisõit	235	
punt	46	
põid	262	
püsti sõitma	230	
püüdma ringiga kinni	172	
raam	129	
rada	67	
rahvuslik alaliit	208	
Rahvusvaheline Jalgratturite Liit	340	

rahvusvõistkond	209
rajaturvaja	188
ratas	20, 345
rattakiiver	153
rattaking	85
rattakinnas	250
rattapikkusega võitma	347
rattapüksid	251
rattasärk	166
rattavahetus	346
raudteeülesõidukoht	184
reastumisala	292
rebima lahti	41
rehv	337
rike	196
rikkumine	162
ring	54, 171
ringi pähe tegema	172
ringilugeja	173
roheline lipp	142
rumm	156
ründama	6
saateauto	124
sadul	268
<i>scratch</i>	271
sinine joon	307
sinine riba	26
sisekummita rehv	336
sisetrekk	161
sprint	285
sprinter	286
sprinterijoon	288
sprinterikoridor	287
staadionikross	27

stardijoon	304
stardijärjekord	305
stardikohtunik	298
stardikoridor	303
stardiküngas	301
stardinimekiri	306
stardiprotokoll	306
stardipukk	299
stardivärav	300
startija	298
<i>sur place</i>	295
suur tuur	140
sõiduking	85
sõidukinnas	250
sõidupüksid	251
sõidusärk	166
sõit	267
sõitma pildituks	28
säärised	182
taga ajama	52
tagajooks	254
taganttuul	312
tagaratas	255
tagarumm	254
tagatuul	312
tagumine käiguvahetaja	253
tahvlimees	24
takistama	25
tandem	313
tandemisõit	313
teadetetahvel	45
teatesõit	259
teatevahetus	259
tehniline delegaat	322



temposõit	160, 326
toidukott	29
toitlustusala	112
toitlustuspunkt	112
trahv	232
traiel	335
trass	67
treki mitmevõistlus	215
treki rajakate	331
trekiratas	330
trekisõit	332
trekk	329
<i>trial</i>	335
trikiratas	27
trikirattasõit	27
tuules sõitma	281
tõmbama gruppi laiali	270
tõus	9
tänavasõit	264
tühi kumm	241
UCI	340
UEC	341
vabajooks	130
vabakäik	130
vahe	134
vahefiniš	163
valestart	109
vastutuul	151
vedama	240
vedama gruppi osadeks	270
vedama lahti	177
veekandja	96
velodroom	86
velopall	84

velotrekk	329	
velotuur	291	
vigursõit	8	
viraaž	17	
võistkond	314	
võistkondlik jälitussõit	319	
võistkondlik paremusjärjestus		316
võistkonna direktor	318	
võistkonna juht	318	
võistkonna kapten	315	
võistlejate asetamine	273	
võistlejate vaheline abi	10	
võistlejate vaheline keelatud abi	10	
võistlusala	94	
võistluskeeld	311	
võistluskeskus	247	
võistlussärk	166	
võistluste direktor	220	
võistluste raadio	252	
võistluste side	252	
välitrekk	221	
väljalangemissõit	104	
vänt	69	
õhukummita rehvi	336	
ühe kilomeetri sõit	169	
ühapäevasõit	216	
ühisstartist sõit	190	
ühisstart	189	
üldine paremusjärjestus	139	

## Materjalide lühendid ja allikad

ABC = <http://www.abc.net.au/olympics/2004/interactive/swf/cycling.swf>, vaadatud 30.04.08.

BG = *Bicycle Glossary and Dictionary*. <http://www.bikewebsite.com/bikeopedia.htm>, vaadatud 30.04.08.

DP = *Cycling Glossary*. <http://www.dailypeloton.com/cyclegloss.asp>, vaadatud 30.04.08.

EFG = 2004. *English/French/Greek Lexicon of Olympic Sports*. Paris: INSEP-Publications.

EJL = Eesti Jalgratturite Liidu relemendid ja määrused.  
<http://www.ejl.ee/index.php?page=45>, vaadatud 30.04.08.

IOC = International Olympic Committee.  
[http://www.olympic.org/uk/sports/programme/disciplines\\_uk.asp?DiscCode=CR](http://www.olympic.org/uk/sports/programme/disciplines_uk.asp?DiscCode=CR), vaadatud 30.04.08.

JSE = Johanson, Raivo. 1997. *Jalgrattasport Eestis*. Tallinn: Eesti Jalgratturite Liit.

KC = Kati Coleman

MEI = MeInnovations. *Glossary of Terms*.  
<http://meininnovations.com/Track/Glossary.htm>, vaadatud 30.04.08.

ML = Madis Lepajõe

PGC = *Practical Guide for Commissaires in Road Events*.  
<http://www.uci.ch/Modules/BUILTIN/getObject.asp?MenuId=MTk3OA&ObjTypeCode=FILE&type=FILE&id=MzIyNjY&>, vaadatud 30.04.08.

RBB = Thomas, Steve, Ben Searle, Dave Smith. 2007. *The Racing Bike Book*. England: Haynes Publishing.

UCI = UCI Cycling Regulations.  
<http://www.uci.ch/Modules/BUILTIN/getObject.asp?MenuId=MTkzNg&ObjTypeCode=FILE&type=FILE&id=34028&>, vaadatud 30.04.08.